

JAARVERSLAG 2018 A.A. BREDIUSSTICHTING

In het jaar 2018 werd de samenwerking met de Stichting Vrienden van de Orthodoxe Kunst geïntensiveerd. Alle lezingen worden nu samen aangeboden en ook de studiereizen zullen in gezamenlijkheid worden ontwikkeld.

De nieuwe koers werd verder geconcretiseerd, en dat leidde o.a. tot steun aan 'Fraternité en Irak' een Franse organisatie die zich onder meer inzet voor Jezidische gemeenschappen in Noord-Irak.

Daarnaast kende 2018 een aantal zeer verdrietige en schokkende momenten. Op 3 februari bereikte ons het trieste nieuws van het overlijden van bestuurslid Pieter Kohlen op 46-jarige leeftijd. Aan het einde van het jaar, op 3 december, overleed onze bibliothecaris Henk Herms (56 jaar). Pieter en Henk worden zeer gemist.

Lezingen en studiebijeenkomsten

19 januari, 16 februari en 16 maart: DIDASKALÍON VIII, oosters christendom en westerse cultuur – *TRADITIE: VUUR DOORGEVEN - VERHALEN VAN GODS GROTE DADEN*
Zes studiebijeenkomsten op drie dagen o.l.v. drs. Leo van Leijssen. Spirituele teksten n.a.v. bijbelfragmenten werden gelezen van vooral oosterse auteurs die staan aan de bakermat van de traditie van alle christenen (protestant, orthodox, katholiek) en daarmee aan de wortels van de Europese christelijke cultuur.

10 februari: *PROCESSIONS EN MASSAGEDRAG IN CONSTANTINOPEL*

Voordracht door dr. Daniëlle Sloopjes. De lezing ging in op de rol van de Byzantijnse keizer, van de patriarch en van het gewone volk tijdens grote keizerlijke en religieuze processies. De voordracht werd geïllustreerd met afbeeldingen van Byzantijnse mozaïeken en manuscripten.

18 maart: *'NA DE GOELAG': GELOOF EN THEOLOGIE IN OOST-EUROPA SINDS DE VAL VAN DE SOVIET-UNIE*

Voordracht door dr. Katja Tolstaja. De samenleving in Rusland is, net als in de rest van Oost-Europa, nog altijd niet 'klaar' met het trauma van het communisme. Een uitgebalanceerd en niet-gepolitiseerd debat over de onderdrukking en de religieuze heropleving zou een betere kans moeten krijgen. In deze lezing stond de 'Goelag' voor het geheel van onderdrukking en ontmenselijking door het Sovjetsysteem.

13 april: *REALISME IN DE RUSSISCHE LITERATUUR: TOLSTOJS OORLOG EN VREDE EN VASILII GROSSMANS LEVEN EN LOT*

Deze studiebijeenkomst werd geleid door Hilde van Vlaanderen en Victoria van Aalst. Het magistrale boek *Leven en Lot* wordt dikwijls vergeleken met de al even magistrale roman *Oorlog en Vrede* van Tolstoj. Tijdens deze bijeenkomst stelden wij ons de vraag in hoeverre het 19e-eeuwse epos vergelijkbaar is met het 20e-eeuwse.

11 november: *SERVIË – BOUWLUST VAN DE NEMANJIDEN*

Voordracht door drs. Desiree Krikhaar. Deze lezing vestigde de aandacht op één dynastie, die vanaf de 12e eeuw zijn stempel heeft gedrukt op de Servische bouw- en schilderkunst: die der Nemanjiden. In de presentatie werden de hoogtepunten van die kenmerkende Servische kunst gepresenteerd, die ondanks roerige tijden op de Balkan niets aan kracht hebben ingeboet.

15 december: *DE RELATIES TUSSEN VORMGEVING EN FUNCTIE IN HET DECORATIEPROGRAMMA VAN DE SANTA MARIA ANTIQUA TE ROME*

Voordracht door dr. Esther Mulders. Tijdens deze lezing nam Esther Mulders de deelnemers mee naar de Santa Maria Antiqua, het Pompeï van de vroegchristelijke wereld. Deze kerk is in de 5^e eeuw gesticht op het Forum Romanum in Rome. In deze kerk komen de antieke wereld en christelijk Oost en West samen.

Cursussen

6 januari, 10 februari, 10 maart, 14 april, 12 mei, 16 juni, 6 oktober, 10 november en 8

december: *CONVERSATIE NIEUWGRIEKS VOOR GEVORDERDEN* in de vorm van rondetafelgesprekken in het Grieks, o.l.v. Marianthi Michailidou.

Onderwerpen werden gevonden de actualiteit en de literatuur. Ook wordt gericht aandacht besteed aan grammaticale problemen.

20 januari, 17 februari, 17 maart, 7 april, 20 oktober, 17 november, 15 december en 19 januari: *SPREEK- EN LUISTERVAARDIGHEID RUSSISCH VOOR GEVORDERDEN*

Docenten Tatjana Polman en Victoria van Aalst kozen de actualiteit, filmfragmenten, literaire werken en de moderne geschiedenis van Rusland als onderwerpen voor conversatie. Ook vertaalkwesties kwamen aan de orde. Aan de grammatica werd door middel van probleemgerichte oefeningen aandacht besteed.

3 februari en 3 november: *(OUD)KERK-SLAVISCH*

Met docenten Hans Thuis en Victoria van Aalst lazen de cursisten teksten uit het Oude Testament en vergeleken deze met woord en beeld op iconen. Daarnaast werden altijd weer ontwapenende gedeelten van de Oudrussische kronieken, die veel hagiografisch materiaal bevatten, gezamenlijk vertaald en besproken.

18 t/m 21 mei: *MUZIEK IN KASTEEL HERNEN*

Intensieve masterclasses viool voor jonge musici vanaf 10 jaar, gegeven door Ilona Sie Dhian Ho, waarbij ook samenspel van de cursisten aandacht kreeg. Voor de achttiende maal werd het jaarlijkse 'Muziek in kasteel Hernen' georganiseerd.

Op 28 mei, vond het *SLOTCONCERT* plaats, uitgevoerd door de deelnemers aan de cursus.

6 t/m 13 juni: *INTENSIEVE CURSUS ICOONSCHILDEREN* o.l.v. de Roemeense icoonschilder Cristinel Ioan Pâslaru.

Gedurende deze week concentreerden de deelnemers zich op het gelaat en de kleding van de Moeder Gods en de h. Johannes in de icoonschilderkunst. De cursisten werd gevraagd hiervoor 1 paneel formaat A4 mee te brengen. Voor deze icoon werkte Pâslaru details uit van de elkaar opvolgende fasen in het schilderproces.

Concerten

4 februari: *DONATEURSCONCERT* gespeeld door de pianiste Daria van den Bercken. Op het programma stonden o.a. sonates van Domenico Scarlatti.

Tweede Pinksterdag, 21 mei: *SLOTCONCERT* waarmee traditioneel 'Muziek in Kasteel Hernen' afgesloten wordt. Alle deelnemers aan de masterclass en jonge pianisten uit de omgeving van Enschede leverden een bijdrage. De belangstelling voor deze altijd weer verrassende en roerende, muzikale manifestatie was ook dit jaar weer groot.

26 december, aanvang: *KERSTCONCERT* met Daria van den Bercken, piano. Voor dit concert stelde Daria een echt kerstprogramma samen, met aandacht voor twee aspecten van het feest. Aan de ene kant het religieus-kerkelijke - gerepresenteerd door Debussy's *La cathédrale engloutie* en Franck's *Prélude, fuga et variation*, dat oorspronkelijk voor orgel geschreven werd - en aan de andere kant het feestelijke - de dansen in de muziek van Scarlatti en Händel.

Expositie

Augustus- Oktober: '*NA DE GOELAG': GELOOF EN THEOLOGIE IN OOST-EUROPA SINDS DE VAL VAN DE SOVJET-UNIE*

Naar aanleiding van de lezing van 18 maart met de gelijknamige titel, was in deze maanden een kleine tentoonstelling te zien met foto's en iconen.

Publicaties

- De uitgave van de akten van het congres 'Byzantine chant, radiation and interaction' dat in Hernen werd gehouden, is afgerond en wordt in 2019 uitgegeven in de serie Eastern Christian Studies, door Peeters Press Leuven i.s.m de A.A. Brediusstichting. De redactie was in handen van Christian Troelsgård and Gerda Wolfram.
- Ook werd dit jaar de uitgave van de akten van het symposium East and West in the Medieval Eastern Mediterranean III uitgegeven door Peeters Press Leuven i.s.m de A.A. Brediusstichting.

Tuinmarkt

Op de eerste zaterdag van juni maakt de Brediusstichting i.s.m. de Stichting Geldersche Kasteelen de organisatie Tuinmarkt Kasteel Hernen mogelijk. Dit is een sfeervolle tuinmarkt voor de echte tuinliefhebber, geheel georganiseerd door een enthousiaste groep vrijwilligers uit de omgeving. Meer dan 40 gedreven kwekers waren aanwezig en de markt werd bezocht door bijna 1700 bezoekers. De opbrengst gaat jaarlijks voor de helft naar een goed doel - deze keer was dat 'Smaakmakers van Maas & Waal' - en voor de helft het subsidiefonds van A.A. Brediusstichting. Smaakmakers van Maas & Waal heeft op eerste Kerstdag een diner verzorgt voor ouderen die graag samen Kerst vieren. Het diner was samengesteld uit lokale producten. De gift was voldoende om dit te herhalen in 2019.

Samenwerking met derden

De Stichting Vrienden van de Orthodoxe Kunst heeft voor haar activiteiten in 2018 zeven keer gebruik gemaakt van de ruimtes van Kasteel Hernen.

De samenwerking tussen de A.A. Brediusstichting en de Stichting Geldersch Landschap en Kasteelen, de Stichting Vrienden van de Orthodoxe Kunst, de Afdeling Oude Geschiedenis van de Radbouduniversiteit te Nijmegen en de Katholieke Vereniging voor oecumene in Den Bosch verliep goed. Planningen werden afgestemd.

Subsidies

In 2018 werd ca €10.000 aan subsidies verstrekt, o.a. aan 'Fraternité en Irak' een Franse organisatie die zich onder meer inzet voor Jezidische gemeenschappen in Noord-Irak.